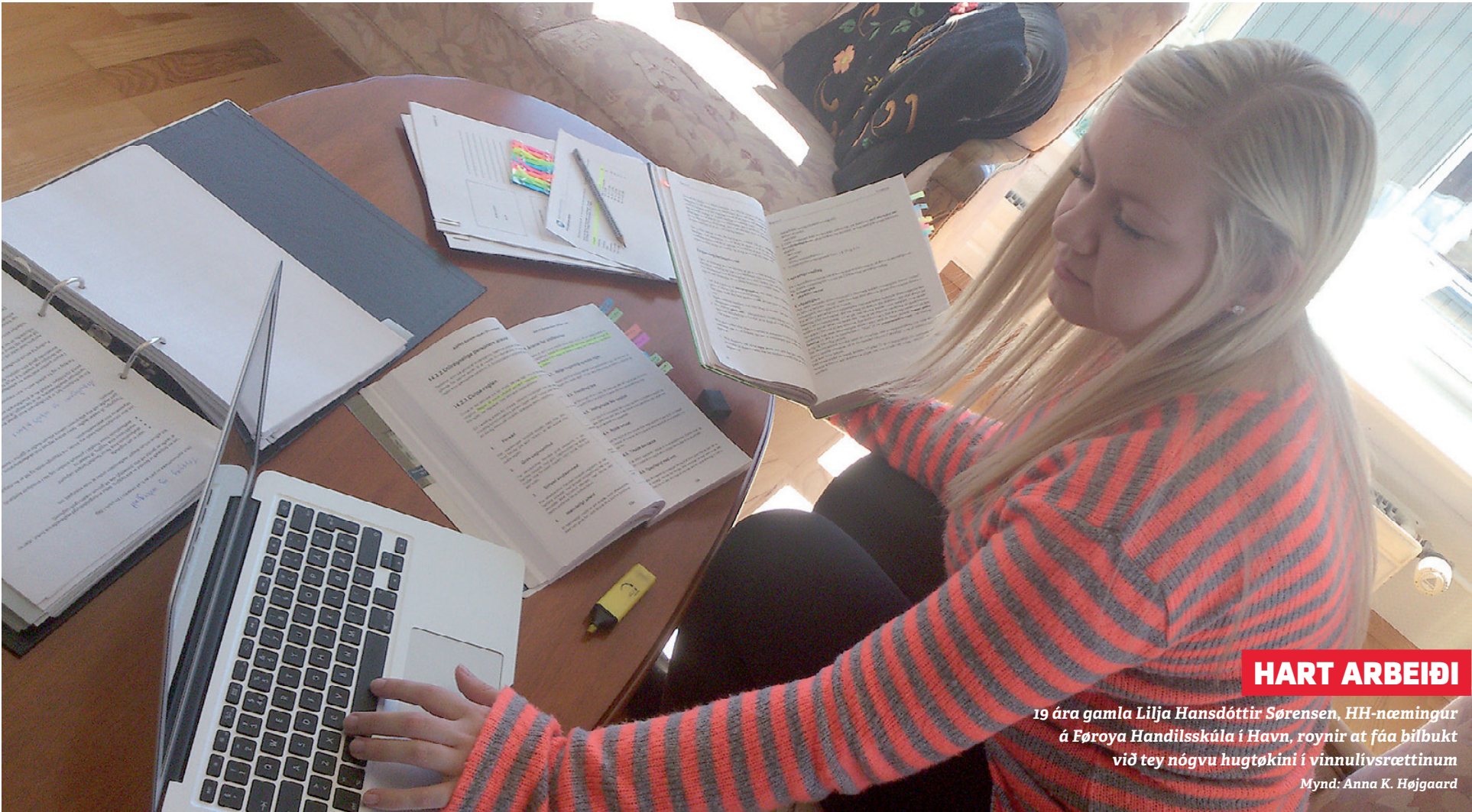

AKADEMISKA NÁLAREYGAÐ

HART ARBEIÐI

19 ára gamla Lilja Hansdóttir Sørensen, HH-næmingur á Føroya Handilsskúla í Havn, roynir at fáa bilbukt við tey nógvu hugtøkini í vinnulívsrættinum

Mynd: Anna K. Højgaard

... framhald

Heima hjá foreldrum sínum í Dalakróki 12 í vesturbýnum í Havn roynir 19 ára gamla Lilja Hansdóttir Sørensen at fáa bilbukt við Culpa-hugtakið.

Uttanfyri skínur sólin av bláum himli, meðan tann niðasti parturin av Havnini liggur innpakkaður í polla-mjørka.

Tað er grundlógardagur, men meðan onnur halda fri og sóla sær situr Lilja uppi yvir bókunum og te par lógina, sum hon hevur valt til sín lívsveg. Hon skal upp í vinnulívsrætti í aðru viku, og tá skal hon bæði duga at forklára munin á handils-keypi og brúkarakeypi og at greina Culpa-hugtakið og onnur teknisk fyribrygdi í endurgjaldsrættinum.

– Culpa snýr seg um reglurnar um endurgjald, tá ið vit gera skaða á ting hjá øðrum, greiðir hon frá.

Bøkur og notatir eru tjokkfull av litførum merki-seðlum. Og so hvør sum hon lesur seg longri inn í hugtøk

sum ósketni, viljaatgerðir, kausalitet og adekvans, undirstrikar hon við nærlagni øll lyklorðini við gulum tusjmarkøri.

So hon skal minnst alt aftur, tá slagið skal standa.

Hart arbeiði

Lilja ætlar at søkja inn á HA jur. á CBS í Keypmannahavn, sum er vinnulívsrættur og vinnubúskapur. Og fyri at sleppa inn á dreymaútbúvg-ingina skal hon hava eitt meðaltal upp á knapt 9.

Beint nú sær tað nokkso gott út. Meðakarakterurin hevur ligið um 9,6. Men seinasta royndin er munnlig, og hettar skapar ein vissan ótryggleika.

– Til munnligar próvtøkur fái eg ræðuligar nervar. Mann fær bara tann eina kjansin, og alt má bara ganga sum ætla. Gongur tað so gali at eg dumpi, so kann alt vera farið. So sleppi eg ikki inn á útbúgvingina. Men eg havi nokkso góða tíð til próv-tøkuna, so eg rokni við at tað fer at ganga.

Lilja er ikki er komin sov-

andi til teir góðu karakter-irnar, sum í dag krevjast fyri at sleppa gjøgnum nálaureyga til tær vælumtóktu útbúgv-ingarnar.

– Tað kemur ikki av sær sjálvum. Tað kemur hart arbeiði. Mær dámar væl at ganga í skúla og geri nógv við tað, tá ið tað kemur til fakini, sum eg havi áhuga í, men eg tími ikki alt. Eg eri ein struktureraður persónur. Mær dámar best, at tingini eru í ordan og havi altíð sett høg krøv til mín sjálvan.

Hóast bert 19 ár, er eingin slingur í valsinum.

Fyrsti akademikarin

Annars lá tað ikki í kortun-um, at Lilja skuldi fara undir hægri lesnað. Hon ætlaði at ganga somu leið sum mamman og vildi læra til frisør. Men mamman ráddi henni frá. Helt at tað var betri at Lilja fór á miðnámskúla, so at hon kundi fáa sær eina útbúgving, ið gevur fleiri móguleikar enn hárfriðkanaryrkið.

– Í dag eri eg øgiliga glað fyri ráðini. Miðnámskúlin er eitt krav í dag, um tú skalt havi nakrar móguleikar. So eg takki henni fyri tað hvønn dag, smílist Liljan, og tykist púrasta sannførd um at veg-urin, hon hevur valt er tann rætti.

Á stovuvegginum hanga myndir av brosandi familju-limum. Lilja er yngst av trim-um syskjum, og hon er slóð-brótari.

– Eg eri tann fyrsti í okk-ara familju, sum fer á uni-versitetið at ganga. Mamma

er frisør og pápi maskin-meistari, og eingin av syskj-unum hava gingið á hægri

Bústaðarmarknaðurin í Føroyum er rotin. At koma heimaftur við út-búgving og aftur at búgva í kjallaranum hjá mammu verður sum at skrúva tíðina 10 ár aftur

LILJA HANSDÓTTIR SØRENSEN, 19 ÁR

lærustovni. Systir mín hevur tó gingið í skúla í Danmark, so hana kann eg altíð spyrja til ráðs, tá eg fari niður.

Sinus og súrt vín

sin A=a/c

Í Onnugøtu eru teir fyra turboroknararnir farnir í kríggj við Sinus-relatióirnir. Roknimaskinan gongur kyk.

– Tað snýr seg, at tað altíð er eitt fast lutfall mill-um síður og vinklar í einum trikanti. Avbjóðingin er at greiða frá hvussu hetta ber til, forklára teir seldugað-ir. So væl, at sjálvt journal-isturin við tí málsliga stu-dentsprógvinum fær eina lítla hóming av, hvat øll hesi fakorðini merkja, sum flúgva aftur og fram tvørturum terassuborið.

Hjá Pythagoras var tann yviskipaði arbeidsetningurin

“Alt er tøl”, og har eru dreing-irnar í Onnugøtu trúgvir lærusveinar. Tað er vísindin

um, at tey humanistisku og kreativu fakini hava drigið sín meðalkarakter niður.

Tímir ikki bøhlandið

Tá Lilja Hansdóttir Sørensen hevur fingið bilbukt við Culpa-reglurnar skal hon seta seg inn í reglurnar um objektiva ábyrgd.

– Tær galda t.d. í ferðsluni. Har kanst tú vera dømdur, uttan at tað er neyðugt at staðfesta at tú hevur verið óskettin, sigur Lilja og blaðar í Juraens Grundsregler. Ábyrgd uttan skyld, kallast tað.

Á Føroya Handilsskúla hevur hon funnið sína røttu hyll. Hon veit, at vinnulívs-rættur og vinnubúskapur eru hennara fak. Men av-gerðin um at fara av land-inum brýtur mørk hjá tí 19 ára gomlu gentuni, sum altíð hevur búð heima hjá foreldr-unum.

– Eg havi ongantið búð uttanlands og tankin hevur ongantið fyrr verið, at eg skuldi flyta av landinum. Nú skal eg finna mær bústað. Skal út í IKEA at keypa mær møblar. Alt hettar er so nýtt fyri meg. Ein nýggj verð, sigur Lilja, sum tó kennir seg púra vísa í, at skuldi hon av landinum, so skuldi tað vera CBS í Keypmannahavn.

– Keypmannahavn er ein stórus og spennandi býur. Eg kundi ikki hugsað mær at farið á ein skúla úti á bøðland-inum. Tá kundi eg tað sama farið til Suðuroyar at gingið í skúla. Eg havi hoyrt so nógv gott um CBS og lærarnar har, og so liggur skúlin eisini

Hvar lesa vit?

Sambært einum yvirliti, sum stuðulstovnurin Studni kunngjordi fyrr í ár var talið á føroyingum, ið vóru undir hægri lestri soleiðis býtt lestrarárið 2011/12:

Danmark	1365
Føroyar	903
Onnur lond	256
Tilsamans	2524